

SOLI DEO GLORIA

EVANGÉLIUMI, KÖZÉLETI FOLYÓIRAT

Áldott, kegyelemben gazdag karácsonyt kívánunk!

*„Isten! kit a bölcs lángesze fel nem ér, / Csak titkon érző lelke ohajtva sejt:
Léted világít, mint az égő / Nap, de szemünk bele nem tekinthet.”*

Berzsenyi Dániel így fogalmazta meg Fohász című versében a hit csodáját, ajándékát és egyben a korlátait is. Ez az evangéliumi folyóirat a közösségi életünk színterén igyekszik megjeleníteni ezt a csodát, ezt az ajándékot és természetesen a gyarló ember szép törekvéseit. Az ebben való osztozásra hívjuk a kedves olvasókat és a szerzőket egyaránt.

BÚCSÚZKODÁSKOR,

életünk jeles fordulóján visszatekintve szerencsés esetben csak a szépre emlékezünk. De az sem árt, ha a realitásra is rákérdezzünk. Esetemben, 40 éves dunavarsányi lelkipásztori és közösségi szolgálat után például így: Mi volt a legkézzelfoghatóbb kudarcom? Mi volt, amit nagyon szerettem volna és nem sikerült? Nyilvánvalóan apróbb dolgok listáját is összeállíthatnám, de ehelyett csak a legfontosabbra utalok, nevezetesen, hogy mindig vágyam volt egy viszonylag nagy, városi énekkar létrehozása. Ez nem sikerült. Sokan mondhatják erre azt, hogy „boldog ember lehet, ha más baja nincsen.” Van más bajom is és van sok sikerélményem is, de az összképből ez az énekkar nagyon hiányzik, és ami rosszabb, a városból nagyon hiányzik.

lással és egyáltalán a szürke, olykor konfliktusos próbákkal. Persze vannak sikerek és vagyunk még néhányan, akik nagy elismeréssel, tisztelettel és hálával hallgatjuk mindegyiket. Örömmel hallottam a Mollissima minősített koncertjéről, sőt azt is, hogy nevesen is köszönetet mondtak a református egyházi meghívásokért. Kár, hogy erre nem kaptam személyes meghívót. (Egy szórólapot találtam a postaládában.) Be tudtam volna iktatni a programomba. Ezért most ezúton, utólag gratulálok és kívánom munkájukra a Jóisten további áldását.

Szóval bizonyára a kisebb kórusok szép munkáját látva is volt bennem az az ambíció, hogy részben ezek egyesítésével, részben a városunk adta 8000 fős merítésből, továbbá a 700 fős iskolánkból létrejöhetne egy városi

ennek érdekében, helyet és többszázezer forintos nagyságrendben anyagi fedezetet is biztosítottam, a szervezésben és toborzásban is készséget mutattam, teljesen hiába.

Most, hogy már csak fél lábbal vagyok Varsányban, nagyon örülök annak, hogy mind a három kórust – és amikor a (Zene)iskolának volt gyermekkórusa, akkor mind a négy kórust – meghívtam az istentiszteleteink egyikére, másikára, ahol szívet melengetően énekeltek. Még azt sem mondom, hogy ez sovány vigasz, sőt, nagyon is szép emlék, de semmit nem változtat a nagy kudarcon, hogy Dunavarsálynak nincsen városi kórusa, pedig minden adottsága megvan hozzá.

Azzal a reménységgel viszont vigasztalom magam, hogy hátha

A Mollissima Női Kar 20 éves jubileumi koncertje

Nagy tisztelettel vagyok a városban működő kisebb énekkarok, kórusok iránt. Pláne, amikor látom kínlásukat az utánpótl-

vegyes kar, ami mellé biztos vagyok benne, nagyon hamar kialakult volna egy kamarazenekar. Konkrét lépéseket is tettem

ezt valaki ügyesebben, sikerebben veszi ágendájára és jut vele sikerre a közelebbi vagy távolabbi jövőben. Már csak azért is, mert a reformáció kiemelkedő alakja Luther Márton – a hagyomány szerint Augustinus (Szent Ágoston) nyomán – ez ügyben nem kevesebbet mondott, mint, hogy: „Aki szépen énekel, kétszeresen imádkozik.” Szívből kívánom, hogy

az én álmodom valaki más – már csak a lutheri igazság kedvéért, sikerre vigye.

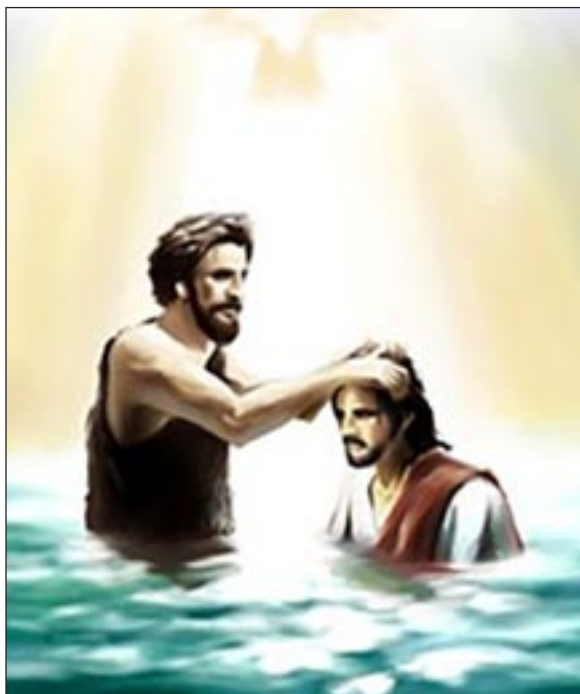
Bóna Zoltán

REFORMÁCIÓRA MINDIG SZÜKSÉG VAN!

Újjászületés – megújulás – reformáció!

Olvasandó: Jn 3,21

Talán nem vagyunk messze az igazságtól, ha azt mondjuk, hogy a fenti fogalmaknak a jelentései nagyon közel állnak egymáshoz, szinte szinonimái egymásnak. Fontos leszögezni, hogy a Reformáció valami olyat követelt, ami már egyszer volt. Nem forradalmi újat, hanem esetünkben kipróbáltan krisztusit, apostolit, az ősegyház mintájára. Ahogy már volt az apostoli korban. A megújulás is, miközben újról beszél, valahogy azt sugallja, hogy

olyanná lenni, mint amilyen már egyszer, újkorában volt. Nem más lesz, mint még soha, hanem a jelenhez képest olyan, amilyen valamikor már volt. Az újjászületés sem újraszületés, ami azt jelenti, hogy már egyszer megszületett. Akkor is jó volt, de időközben elromlott, és oda, a születés körüli állapotába kellene visszamennie, onnan kellene újraindulnia. Csak egészen személyesen és önkritikusan hozom föl példának anyám esetét velem, aki, mikor kamaszkorba vagy felnőttkorba léptem, sokszor sóhajtott így: „Hol van az én okos kis Zolikám?!”. Visszasírta a 3-4 éves állapotomat, ami a maga helyén jobb volt, mint a későbbiekben.

Egy Nikodémus nevű ember megy titokban, éjszaka Jézushoz.

Bizonyoságot tesz róla, jelzi, hogy ismeri és hisz benne, és nem is tesz föl kérdést. De Jézus a szép szavak ellenére érzi a deficitet Nikodémus hitében, és az újjászületés szükségességéről beszél. Nikodémus természetesen rákérdez arra, amit a test, beleértve az elmét, kérdezhet: „Hogyan születhetik az ember újjá, amikor vén?”. Jézus ekkor a Lélek felé irányítja a figyelmet és immáron nem csak arról beszél, hogy nem látja az Isten országát, nem látja a valóságot, hanem, hogy nem is mehet oda be. Lelki újjászületésről van szó tehát, amire persze a felszólítás szintén kérdéseket indukál: Hogyan? Jézus ekkor a Szentlélek titokzatos útjáról és munkájáról szól. Jézus most sem mond egyszerű, praktikus választ,

hanem sokkal inkább bizonyoságot tesz saját magáról, mennybemeneteléről, ami az Isten emberek iránti szeretetét hirdeti: Jn 3,16! Ebből kiderül, hogy a Krisztusba vetett hit feltétlensége az újjászületésnek, megújulásnak és a reformációnak a jele.

Nem elhanyagolható tény, hogy Nikodémus az éjszaka sötétségében megy Jézushoz, pedig Jézus maga a világosság. Szóval az első lépés az, hogy a Krisztus utáni vágyakozást nyíltan, őszintén és bátran éljük

meg. A hitet a Szentlélek adja, amit nem tudunk befolyásolni, miként születésünket sem. De azzal ellentétben a nagy döntés, rendelkezésünkre áll. Beleállok-e a Szentlélek szelébe, mint egy vitorla, s hagyom, hogy életemet irányítsa, vagy keresem a szélárnyékot, ahol a magam régi, emberi és így veszendő életét élhetem. Tehát a Reformáció megújulás, újjászületés. Primer módon nem rajtunk múlik, de szekundér módon lehetünk mindennek akadályozói. Ebben van szabadságunk, méltóságunk, veszélyeztettségünk, de reménységünk is. Az ilyesmi remény a 16. században valóra vált. Ma is valóra válhat, ha kiállunk a kényelmes szélárnyékokból.

Bóna Zoltán

TÖRTÉNHESETT VOLNA MÁSKÉNT IS AZ,

ami sajnos így történt egy szép, csöndes szeptemberi estén, sötétedés után az SDG Közösségi Ház udvarán. Ücsörögtem a teraszon, amikor is egy fiatalember a nyitott kapun határozott léptekkel belépett az udvarra és indult hátrafelé. Kérdésekre, hogy hova megy, csak ennyit válaszolt hetykén: „A bográcsozókhöz”. Ezen elcsodálkoztam, mert bár nyilván megfelelő előkészítés után lehet bográcsozni a Közösségi Ház udvarán, de arról valamelyik illetékes, felelős vezetőnek tudnia kell. „Ki bográcsozik?” – kérdeztem csodálkozva. Erre a fiatalember egy női nevet mondott, aki nyilván a párja volt. Kértem, hogy a hölgy jöjjön a teraszra, hogy tisztázzuk a programot. Megjött, s kiderült, hogy ő is csak vendég, a házigazdák a Háznak a legaktívabb önkéntesei, akik – nem győzöm hangsúlyozni – okkal, joggal bármikor bográcsozhatnak az SDG Ház udvarában, amit most csak egy ártatlan kommunikációs mulasztás zavart meg.

Itt vége is lett volna a történetnek, ha a fiatalember nem kezd átkozódni, konkrétan átkot szórni az én fejemre, mert meg mertem szólítani akkor, amikor minden illetékesség nélkül a Közösségi Ház udvarán vonult, ezzel kimerítve a magánlaksértés minősített esetét. Nem a rosszindulatú átkai adják a kezembe a tollat, mert az elszállt a levegőbe, hanem az, hogy egy illetéktelen belépést lehetett volna tisztas emberi szavakkal, átkozódás nélkül is a helyére tenni.

De itt még az előzmények okán tovább mehetek, hogy a fenti címnek is értelmet adjak. Cirka 20 évvel ezelőtt lelkesként fölkerestem egy családot, hogy fiúkat küldjék a konfirmációt megelőző hitoktatásra, merthogy azelőtt ők maguk kérték a gyermek református keresztségét. Arra már nem emlékszem, hogy az elutasítás hogyan történt, de az akkor tizenéves gyermek nem jelent meg, és ez a tény – megítélem szerint – bőven benne van a rossz szájjú friss élményemben.

Ha megjelent volna, tudta volna, hogy hol van, és mint ahogy azt számos példa mutatja, átkozódás helyett nagy valószínűség szerint egyszerűen ezt mondta volna: „Aldást, békességet, Zoli bácsi! Én csak egy telefonhívásra jöttem, várjon, hátranézek, aztán tisztázunk mindent.” Milyen más lett volna ez a diskurzus! Egyébként a tisztázás e nélkül is pillanatok alatt megtörtént.

Zárszóként pedig csak annyit, hogy ugye nem vagyok egyedül azzal a gondolattal, hogy ha az utóbbira hajazó beszélgetések tisztáznák városunkban a vélt vagy valós konfliktusokat, és nem izmos átkozódások, akkor boldergabb dunavarsányiak lennénk, hiszen az átkozódás az átkozónak legalább annyi rosszat tesz, mint az átkozottnak. S mindez miért történt így? Mert a tinédzser és szülei x évvel ezelőtt azt gondolták, hogy a hit és erkölcs-tanra, konfirmációra semmi szükség nincs. Úgy tűnik, lett volna, és bőven van is!

BZ.

KÖZÖS ÖRÖM

Ezt nem is tudtam rólad, pedig már milyen régóta ismerlek!”

Ritkán hangzik el ez a mondat, de azon a bizonyos október utolsó napján megrendezett gyülekezeti, közösségépítő alkalmon többször is hallani lehetett. A reformáció ünnepének délutánján az SDG Közösségi Ház adott otthont az ismerkedésnek. Bár akik elfogadták a meghívást, mind a gyülekezetünk aktív tagjai voltak, régi ismerettséggel kapcsolódtak egymáshoz, mégsem a megszokottság járta át a levegőt.

Belenéztünk egymás szemébe, de most nem csak úgy sietve, hanem őszinte mosollyal, vagy éppen a meghatódottság könnyeivel. A játék, ami megmozgatott, megnevettetett, kimozdított a megszokott köreinkből, segített közelebb lépni egymáshoz. A Fanni által tartott előadás Szegedi Kis István életéről és munkásságáról szellemileg és a reformáció lelkületében hitünkben is erősített minket, illetve szilárdította azt a közös alapot, amin hitvallásunk alapján mindnyájan állunk. Személy szerint nekem nagyon megérintő volt egy olyan közösségben

benne lenni, ahol már évtizedes szájak kötötték össze a tagokat, – de annak ellenére, hogy két hónapja érkeztünk a gyülekezetbe – mégis otthonosan érezhettem magam a megosztás bizalmában, a nyitottság frissességében és a személyes történetek egyediségét ízelgetve.

Finomságokat fogyasztva, egymás életének érdekességeit, értékességeit még inkább megismerve, a közösen megélt délután hálájával térünk haza. Az a reménységem, hogy ez a sokévnnyi öröm kezdete csupán!

Korsós Tamás

„MONDD EL FIAIDNAK..!”

A waweli domb, rajta a székesegyház

A sors úgy hozta, hogy az iskolai őszi szünetet Lengyelországban töltöttem családi kirándulás keretében. Első utunk Krakkóba vezetett, ami az októberi, sárguló falevelek díszletében festői látványt nyújtott. A waweli dombon fekvő székesegyház minden odalátogató magyar számára kötelező látnivaló, a lengyel-magyar uralkodók mellett Báthory István erdélyi fejedelem sírmeleke is megtalálható itt. A „Lengyel, magyar – két jó barát” ismert közmondás is a két nép közös történelmére utal, ami a székesegyházban állva kézzel fogható valósággá elevenedik.

Az egykori lengyel főváros testvéri légkörét magunk mögött hagyva, harmadnap Oswiecim, ismertebb nevén Auschwitz felé vettük az irányt, hogy a történelemkönyvekből, filmekből, elbeszélésekből ismert borzalmak helyszínét élőben is megismerjük.

Auschwitz I. bejárata, a „munka szabaddá tesz” cinikus felirat egy részletével

A haláltábor nekünk, magyaroknak azért is különösen fájdalmas, mert az itt elhunyt több mint egymillió – többségében zsidó származású – áldozat közül minden harmadik magyar volt.

A holokauszttagadásra a XX. század második felében valóságos iparág épült, amelynek jeleivel magam is találkoztam a saját szakmámon belül. A 2000-es évek közepén egyik rádiós szerkesztőtársam írt könyvet a témában, és a könyvbemutatón arról értekezett nyilvánosan, hogy miért nem mérgezhették meg gázzal a koncentrációs táborba hurcoltakat. A Zyklon-B

néven forgalmazott (hidrogén-cianid) ugyanis – állítása szerint – nehezebb a levegőnél, így az nem alkalmas arra, hogy belélegezzék. Elmélete persze figyelmen kívül hagyta azt a tényt, hogy az említett gáz keveredik is a levegővel, és azzal tökéletes elegyet alkot. A könyvbemutató moderátoraként, még ifjú újságíróként is mertem venni a bátorságot, és vitába szálltam az újságíró kollégával, aki ellentmondást nem tűrően érvelt a

nyilvánvaló hazugság mellett. Később az illető politikai ambíciókat dédelgetve polgármesteri kampányba kezdett, és egy Pest megyei település első embere lett. Megválasztásában sokat nyomott a latba ismertsége, elismertsége akkor is és azóta is vitatott...

Visszatérve a múlt század borzalmaira, a németek 1945-ben, hogy ne maradjon látható nyoma a gázkamráknak, berobantották azokat, ám nem vé-

geztek tökéletes munkát, a robbantás után megmaradt törmelékek beszédesebbek maradtak minden szónál. Az Auschwitz felszabadításakor kihallgatott túlélők vallomása pedig perdöntő lett a későbbi nürnbergi perekben.

Apaként különös felelősséget érzek azért, hogy gyermekeimmel megismertessem a XX. század rémtetteit és átérezzék az emberi kegyetlenséget, hogy újra, még egyszer ne fordulhasson

Auschwitz II. (Birkenau)

Egy felrobbantott gázkamra romjai Auschwitz-Birkenauban

elő hasonló. „Hitlerék, Sztálinok, Napóleonok” ugyanis minden korban születnek, a többségi társadalom lelkületén és értékítéletén múlik, ki tudnak-e teljesedni, vagy nézetükkel számkivetett, elszigetelt emberökké válnak. Hiszem azt, hogy ha gyermekeink helyes nevelést kapnak szüleiktől, egészséges én- és társadalomképpel rendelkező felnőttekké lesznek, akik már csak a történelemkönyvek oldalairól hallanak a holokausztról. Ezért hát mondd el Te is faidnak!

Szilva Balázs

EGYHÁZAK ÉS EGYHÁZUNK ÁLLÁSPONTJA LMBTQ KÉRDÉSBEN

Bevezetés

Természetes, sőt kívánatos, hogy az egyház, illetve teológusai teológiai munkájuk során foglalkozzanak az „idők” jelenségeivel, kihívásaival, természetesen mindennemű külső elvárástól mentesen, hitvallásaik – ha van ilyen – vezérfonala mentén, biblikus tudományossággal. A Magyarországi Református Egyház egy viszonylag hosszú dokumentumban foglalkozik ezzel a kérdéssel, különösen is az azonos neműek házasságkötésének ügyével. Az alábbiakban e dokumentum egyik fejezetét olvashatjuk.

Tekintettel arra, hogy újdonságerejű jelenségek, kihívások sosem hiányoznak a történelemből, ezt a tevékenységet, a teoló-

giai vizsgálódást sosem késő megkezdeni, vagy intenzívebben folytatni, mégis az az optimális, ha minél gyorsabb a teológiai reflexió és ennek nyomán a szélesebb konzultáció, majd pedig a gyakorlati (re)akció. Úgy tűnik, hogy konkrét témáink egy részében egy kis lépéshátrányban vannak az egyházak, de sajnos az aktualitás okán nincsenek elkésve.

Gender

Ugyanakkor, sőt mindenekelőtt ezen a ponton hangsúlyoznunk kell egyházunk állásfoglalását a családot illetően, amely világosan kiáll a biblikus tanítás mellett, amely szerint a család egy férfi és egy nő kapcsolatára épül, csak ez nevezhető házasságnak,

továbbá leszögezi – természetesen a Szentírásra hivatkozva – hogy nem tartja lehetségesnek, hogy homoszexuális/leszbikus személyek egyházi/lelkészi szolgálatot végezzenek, vagy arra fölkészüljenek. (Magyarországi Református Egyház Zsinatának állásfoglalása a házasság, a család és a szexualitás kérdéseiről, 2004.) Az sem titok, hogy ennek a dokumentumnak az alapszövegét a református teológiai Doktorok Collégiuma dolgozta ki.

A szekuláris, felekezeti és ökumenikus nemzetközi szervezetek, valamint a nemzeti kormányok és egyházak ágendáján gyakran találkozunk bioetikai, azon belül szexuál-etikai kérdésekkel, így a gender-mainstrea-

ming szabályozás mindennapi és rendkívüli megjelenéseivel. Mindennapinak nevezzük azokat az eseteket, amely a férfi és a nő egyenlőségéről beszél társadalmi megítélésben, munkajogban stb., de úgy, hogy közben figyelembe veszi a két nem sajátosságait. Erre hazai, saját példánk a nyolcvanas évek teológiai és egyházszervezeti diskurzusa a nők ordinációjáról és presbiteri tiszteiről. Ez tipikus gender-téma volt, ha nem is neveztük annak.

A gender-ideológia szélsőséges elve és gyakorlata alatt pedig azt értjük, hogy a nemi különbözőségről, mint teremtési vagy természeti adottságról nem beszélünk, a férfiak és nők immáron pl. személyek vagy emberek, akik a lehetőségekhez mérten szabadon dönthetnek nemiségükről, és annak változtatásáról. Ennek megítélésében az említett döntéshozó entitások nagyban eltérnek egymástól abban az értelemben is, hogy van vagy nincs állásfoglalásuk ez ügyben.

Akik a nemek teremtett, vagy természetes kettős megkülönböztetését tagadják, ill. „keveslik”, azok következképpen utat nyitnak számos nemnek úgy, hogy köztük viszont mindennemű megkülönböztetést elítélnék. Ez alól szerintük nem lehet kivétel természetesen semmiféle egyházi szolgálat sem. Tehát az azonos neműeknek, vagy a hagyományosan alig definiálható transz-neműeknek is jár a házassági vagy élettársi egyházi áldás, és a lelkeszi/egyházi szolgálatra minősítő szentelés. Ez a kettő egyébként szinte mindig együtt jár.

Anélkül, hogy végeláthatatlan és még akkor sem teljes formális okiratokat citálnánk, amelyek hol egyértelműbben, hol megengedőbben, vagy „odabízóan” fogalmaznak, kijelenthetjük, hogy a gender témakör és a homoszexualitás megítélése a múlt század végétől napirenden van liberális és konzervatív nyugati és amerikai protestáns körökben, sőt világszerte.

A hagyományos, értékörző szemléletünk szerint a kép egyrészt riasztó, másrészt azonban nem felejthetjük el, hogy a liberális döntések mentén élő egyházak kisebbségben vannak. A „fájdalmunk” azonban indokolt, mert ezek az egyházak azok, illetve azok közül kerülnek ki, amelyekhez mi, magyar reformátusok közel állunk hitvallásainkat és sokféle egyházi gyakorlatunkat, vagy éppen a történelmi kapcsolatainkat illetően. Merthogy az e téren törvényalkotásban és gyakorlatban liberális egyházak elsősorban, ha nem kizárólagosan és persze nem is teljességgel, a 16. századi reformációban gyökerező egyházak. Nyugat-Európa és Észak-Amerika történelmi egyházai. A legtöbb esetben ezek közül kerülnek ki a mi bilaterális, felekezeti testvéregyházaink és az EVT-ben, az EEK-ban vagy a CPCE-ben együttműködő partnereink.

Persze a skála nagyon árnyalt az adott ország világi törvényeinek függvényében is és az egyházi döntések radikalizmusában is. Vannak helyzetek, ahol az egyházak megkötik, van ahol „csak megáldják” az egyneműek

házasságát, vagy „csak” élettársi kapcsolatát. Van, ahol a gyülekezeteknek főhatósági döntést kell végrehajtani, van, ahol a helyi lelkész és/vagy helyi egyházközségi vezetés van döntéshelyzetben.

Itt gyorsan és örömteljes elismeréssel kell megemlítenünk az Egyesült Metodista Egyházat, amely – globálisan a reformátusok létszámához mérhető, tradicionális nagy egyháznak mondható – ez év februárjában tartott „generális konferenciáján”, világgyűlésén – igaz, hogy rezgő léccel, 53/47 arányban, de – megerősítette, hogy LGBTQ (magyar rövidítés: LMBTQ) személyeket nem szentel lelkészi szolgálatra, és nem áldja meg az ebbe a csoportba tartozók házasságát.

Innen „balra” vannak az úgynevezett evangélikál és fundamentalista egyházak, majd messze „jobbra” a Római Katolikus Egyház, az ortodox egyházak, a monofizita egyházak, akik radikálisan ellenállnak a „korszakellennek.” Ezek között vannak azok a protestáns egyházak, akik mindezidáig elkerülték, elodázták a „status confessionalis” kényszerének szorítását, vagy, mint a Magyarországi Református Egyház, tradicionális, európai népegyházként vállalta a biblikus hitvallást e téren. A statisztikai ismereteink tükrében bátran kijelenthetjük, hogy a fölsorolt egyházcsaládok messze többségben vannak a kereszténységben belül. Mindazonáltal sajnálatos, hogy éppen az északi világ jómódú, évszázados és mélyen biblikus hagyománnyal bíró

egyházai engedtek a korszellemnek a Szentlélekkel szemben.

De miért is kellett engedni? Mi a kényszerítő erő? Két tényező világosan mutatkozik. Az egyik a modernség igényének a kiszolgálása, amely – egyébként helyesen – tárt karokkal várja a szekularizáció győzelmes tengerében a hozzájövőket. Ugyanakkor a befogadó készségét demonstrálandó – teljesen helytelenül – föláldozza biblikus értékrendjét, vállalva azt is, hogy ezzel a tradicionális tagjainak az elvesztésével fizet. A másik motiváció e jelenség mentén már az intézményt érinti, nevezetesen azt, hogy az egyházszakadás miatti félelem okán, azt elkerülendő vállalnak föl olyan „gesztusokat”, amelyekkel minimum veszélyeztetik, de inkább egyszerűen megsértik önmaguk biblikus megalapozottságát, és így egyházuk/szolgálatuk hitelességét. Nagyon nehéz megítélni, hogy társadalmi presztízsből és/vagy misziói sikerben ezek a liberális döntések „mennyit hoznak és mennyit visznek?”.

Az viszont elég világos, hogy az ökumené terén csak visznek. Megnehezítik az ökumenikus kapcsolatokat tulajdonképpen az összes relációban. Egy konkrét példa a közelmúltból: A Mekane Yesus Etióp Evangéliumi Egyház (EECMY) Addisz-Abeában tartotta tizenötödik zsinatát 2019. augusztus 20. és 24. között, amely során megerősítette kötelezettségvállalását, miszerint csak olyan egyházakkal működik együtt, amelyek biblikusan értelmezik a házassá-

got. E határozat eredményeképp az EECMY felmondta hosszú távú együttműködését a Presbiteriánus Egyházzal (PC(USA)). Egy sereg más egyházzal pedig e miatt föl sem tudja venni a kapcsolatot. Ehhez hasonló esetek vannak a mögött a tény mögött, hogy mind az EVT, mind pedig az EEK tagsága csökkent az elmúlt években, pedig éppen az Európában gyökeret verő afrikai és ázsiai evangelikál és pünkösdi jellegű egyházak hozhattak volna egyfajta megpezdülést például az EEK-ban. Ez a nem titkolt reménység sok esetben az egyneműek házasságához való viszony mentén ment/megy a füstbe. Ortodox egyházak kilépése, tagságuk felfüggesztése az EVT-ben és EEK-ban szintén részben, vagy egészben ezen a területen inkább bukott, mint állt. És itt nem csak a házassági vagy papi áldásról és szentelésről van szó, hanem a gender-témakör mélységéről, az embernek, mint férfinak és nőnek a megítéléséről. „Krisztus fénye és az egyház” című előadásában, Kirill metropolita, az orosz ortodox egyház akkori külügyi vezetője a Nagyszabeni Ökumenikus Nagyülésen, 2007-ben egyértelműen kimondta, hogy korábban a dogmatikai különbözőségek ellenére (szociál)etikai kérdésekben az egyházak egyet tudtak érteni, együtt tudtak nyilatkozni, esetleg cselekedni. Ma az etikai megítélésekben meglévő nagy különbség a nyugati és keleti egyházak között szinte ellehetetleníti az ökumenikus párbeszédet. Példának a gender-ügyet, a homofiliát

és a bioetikát említette. (Theológiai Szemle 2007. 201. o.) Utóda, Hillarion metropolita bizonyára ugyanígy gondolja.

Összefoglalásként Bölcskei professzor urat idézem, aki egy amerikai delegációval való beszélgetésben, a fenti témakörben ezt (is) mondta „... olykor közelebb érzem magam az ortodoxokhoz, mint a holland reformátusokhoz.” Ez a markáns mondat világosan reflektálja az egyházunk 2004-es nyilatkozatának tartalmát, azt a nyugati reformátusságunkat, ami mégsem a nyugati modernitásban, pláne nem a radikális posztmodernitásban, hanem a biblikus örökérvényűségben gyökerezik.

Összegzés

A teremtés rendjétől, a törvénytől, az evangéliumi és apostoli tanítástól való eltérés, amely széles egyházi és társadalmi legitimitást igényel, azt a helyzetet idézi elő, amikor az egyházaknak a Szentírás tanítása alapján együtt vagy külön-külön meg kell szólalni. A korszellemmel és minden más szellemmel szemben „Istennek kell inkább engedni”.

A teremtés rendjétől, a törvénytől és az apostoli tanítástól való eltérés kezelése nem egyházalkotmányi vagy ekkleziasztikai, hanem lelkigondozói kategóriában helyénvaló.

A legtekintélyesebb testvéregyházak kompromisszumai se bizonytalanítsanak el a fentiekben.

*Bóna Zoltán
a Református Teológiai Doktorok
Kollégiuma az Ökumenikai
szekciójának (korábbi) elnöke*

ÚJ TÍPUSÚ KATONAI ÉRTÉKEK ÉS NORMÁK KIALAKULÁSA

A Bethlen pályázatra beküldött, nem értékelt, de rövidítetten közlésre ajánlott tanulmány

A 20. század elején az Osztrák-Magyar Monarchia felbomlásával, a közös hadsereg megszűnésével lehetővé vált az önálló magyar haderő létrehozása.

Az 1920-as évek elején a honvédség vezetése kimondta, hogy elkerülhetetlen egy, a hagyományokat követő, de az új követelményeket is beépítő, korszerűbb katonai eszménykép kialakítása. Ehhez két irányból kell közelíteni: nagyobb hangsúlyt kell fektetni a műveltség emelésére, másrészt a szellemi, erkölcsi felkészítésre. Erősíteni kell azt a tradíciót, hogy a magyarság mindenekelőtt katonanemzet, és ezt a közvélemény-nyel is el kell fogadtatni. A katonanemzet tudatot részben a „trianon-trauma” feldolgozását szolgáló nacionalista, később irredenta törekvések motiválták, másfelől pedig a már említett magyar tradíciók. A szakirodalom szerint az I. világháborúnak - amit újabban: a nagy háborúnak neveznek - erkölcsi szempontból egyaránt volt pozitív és negatív hatása. Pozitívnak tekinthető a hősiesség gyakorlása tömeges méretekben, negatívnak pedig az újabb katonai vereség lelki traumája. Ennek megítélését illetően megoszlanak a vélemények. Andrassy gróf például a túlerő ellen küzdő, több csatát nyert, de a háborút elvesztő magyar katonákról ezt írta: „Sokkal több volt

közöttük a hős, mint azt bárki a mai magyar nemzedékből feltételezte.”

1921-ben miniszteri rendeletben meghatározták, hogy minden városban és nagyobb faluban fel kell állítani a háborúban elesettek emlékművét. Ahogyan a Kovács Ákos szerkesztette: Monumentumok az első világháborúból (Bp., Corvina, 1991) című kötetben olvasható, azzal a céllal, hogy „az első nagy érzés, amelyet a magyar lélekből a világháború kivált: a nemes büszkeség dicső fiainkból, akik életüket áldoztak hazájukért, és akiknek hősiességével, hadi babéraival és szakadatlan győzelmeivel riasztó ellentétben áll a gyászos katasztrófa.” Hasonlóan vélekedik a neves francia hírlapíró, Henri Pozzi is, aki az 1930-as évek elején „A háború visszatér” című munkájában ezt írta: „A háborúban legyőzött országok közül egyiket sem sújtottak olyan kegyetlenül, mint Magyarországot. Magyarországot nem megbüntették, hanem kivégezték. Soha a történelemnek nem volt még ilyen torz békéje, mint amilyen „a jóvátétel és észszerűség” 1920-i békéje.”

Ebben az időben határozták meg az eszményi katona-típust, amelynek az értékállománya három: 1. az általános erkölcsi, 2. a szorososan vett katonai, és 3. a hazafias, nemzeti nevelés eredményeiből tevődött össze. Ezekre az alaptényezőkre épültek a

tisztekkel szembeni ideálok és elvárások. Ezek az alábbiak voltak:

- áldozatkész hazaszeretet,
- a legfelsőbb hadúr iránti rendíthetetlen hűség,
- a választott hivatás nyilvánvaló szeretete,
- határozott és férfias áldozatkészség,
- feltétlen kötelességteljesítés,
- a jellemzilárdság,
- az elmélyült becsületérzés,
- a lovagiasság és a bajtársiasság.

Ezekben az évtizedekben a katona - különösen a tiszt -, privát tevékenységével nemcsak a polgári létbe való betagozódását, hanem - egyúttal: a haderő érték- és normarendszerét is tükrözi, a szervezeti státusa miatt pedig a hatalom céljait és törekvéseit reprezentálja. Jóllehet, különböző mértékben, de mindenkor megkövetelték, hogy a testületi szellemmel átitott tiszt és altiszt karban érvényesüljön a „kasztjelleg”. Elvárták, hogy a hivatásos katona szigorú, de igazságos (lojális) legyen a bajtársaival, emberségben és szaktudásban pedig példamutató. A szakmai és fizikai követelmények mellett a magánéletre vonatkozó normákat is rögzítették, elvárták, hogy a tiszt úri módon viselkedjen, a családi élete példás legyen, a gyermekeit önzetlen hazaszeretetre nevelje, végül: az anyagi lehetőségeinek megfelelő, takarékos életet éljen.

Az új érték- és normarendszerből kiemelhető egyrészt az önfeláldozó hazafiság, másrészt a katonai, tiszti becsület.

„A hazafiság olyan érzés és eszme, amelynek híján gondolat- és érzelmvilágunk menthetetlenül elszegényedik, elszürkül, megcsönkul.” Zrínyi Miklós egyszerűen és közérthetően fogalmazta meg a hazaszeretetet: „... Én egész géniumomat minden hazám szolgálatjára alkalmaztam...” Ezzel lényegében mindenét felajánlja a hazának, hiszen a „géniumom” alatt, amint az írásai kiderül, nemcsak a szellemi kvalitásai, hanem anyagi javai, sőt életének feláldozását is érti. Mikor van szükség a katonák részéről ilyen mértékű áldozatvállalásra? Akkor, amikor a hazát fegyveres támadás éri, és a támadók a nemzet polgárai, illetve az azokat védő katonák életére törnek. Már a latin kultúrában is kimondták, hogy ilyen helyzetben életbe lép a „Vim vi repellere omnia jura clamant” elve, vagyis, hogy „Minden jog megengedi, hogy az erőszakot erőszakkal verjük vissza.” Természetesen ez mindig csak a végső megoldás lehet.

Az új magyar haderő értékrendjének másik alappillére: a katonai – tiszti – becsület volt. Mielőtt azonban ennek alakulását bemutatnánk, érdemes röviden megvizsgálni a fogalom tartalmát és főbb típusait.

A korábbi évszázadok alapvető kategóriája a rendi becsület volt. Ehhez kapcsolódva a vitézség, a dicsőség, az előkelőség normái élveztek prioritást, de nagyra értékelték a bőkezűséget,

az alattvalók védelmét és a vendégszeretet is. A fogalom tartalmilag is mást jelentett, mint manapság. A becsület nem valamiféle individuális jóból vagy kötelességből fakadt, hanem a jó és a kötelesség volt alárendelve a becsületnek. A becsület, mint elismerésre méltó érték azáltal kötődött a személyhez, hogy az egyén megítélése egyúttal a család, a közösség becsületét is reprezentálta. A rendi becsületnek pedig az a legfőbb jellemzője, hogy kódexeikben a különböző rendek - az öröklés, illetve a saját teljesítmény alapján oda tartozó egyének - erkölcsi státuszát, presztízsét pontosan rögzítették, az így kialakult magatartási szabályok megsértését pedig a becsület elvének megszegéseként értelmezték.

A polgárosodással párhuzamosan módosulnak az erkölcsi tudat elemei. A változás alapja a szabad verseny, az individuum szerepének növekedése. A rendi becsület és hűség mellett megerősödnek, sőt Nyugat-Európában dominánssá válnak a becsületesség, az önként vállalt kötelességteljesítés normái. A becsület fogalmát a jóhiszeműségből és a kötelesség-teljesítésből származtatják, ami elvileg osztályhelyzettől függetlenül egzisztál. Közép-Kelet-Európa fejlődése ettől eltérő. A szakirodalom szerint bár itt is megjelennek a tipikusan polgári értékek, mint a megbízhatóság, hitelképesség, pontosság, de tovább élnek a tradicionálisan nemesi értékek is, mint a hűség, a felsőbbrendűség, a külsőségek, az öröklött előjogok mindenhatósága. Nagyjából ha-

sonló a helyzet hazánkban is. Az egyik, korabeli irodalomban ezt olvashatjuk. „... amíg az arisztokrácia Angliában és Franciaországban elpolgárosodott, addig Magyarországon a polgárság is elfeudalizálódott.” A két világháború között ezek a tényezők együttesen határozták meg az erkölcsi normákat, a hadseregben erre épült a becsületügyi szabályzat, valamint az erkölcsi kódex is.

A tiszti állásbecsületet egyértelműen megkülönböztették a polgári becsulettől, amit a korabeli „polgári humanisták” erősen bíráltak. A becsület gondozását a szabályzat is előírta, így parancsnoki kötelesség volt „a tisztikar becsületérvését ébren tartani, ápolni és fejleszteni.” A tiszti, altiszti állásbecsület még a szubjektív kételyeket sem tűrte el, ilyen helyzetre is volt rendszabály. Végső esetben például, ha egy tiszt úgy érzi, hogy a magatartását nem tudja egyeztetni a követelményekkel, akkor lemond a rendfokozatáról

Összefoglalva megállapítható, hogy az ország vezetése az 1920. utáni évtizedben nagy erőfeszítéseket tett az önálló magyar haderő új norma- és értékrendszerének kialakítására. A követelményeket a gyakorlati működésük kikényszerítése érdekében később szabályzatokban, példatárakban is rögzítették, de ezek már túlmutatnak a „bethleni konszolidáció” időszakán.

A felhasznált irodalmak és források jegyzéke az eredeti írásban megtalálható.

Gligor János

CSELEVŐ HITRE HÍV BENNÜNKET AZ ÚR!

„Mert ahogyan a test halott a lélek nélkül, ugyanúgy a hit is halott cselekedetek nélkül.” (Jakab 2, 26)

Az emberek többsége hisz Isten létezésében. De vajon mi látszik ebből? Azt tapasztaljuk, hogy rendben vannak az emberi kapcsolatok, a családok, a társadalmi viszonyok? Krisztus nem azért született meg és lett emberré, hogy egy kicsit faragjon a modortalanságunkon, az istentelenségünkön, hanem azért, hogy teljesen új emberré teremtsen! Ha pedig új emberré lettünk, akkor nem tehetjük ugyanazt, mint a régi ember, hanem aszerint az új szerint kell élnünk! Máskülönbben mi értelme van az

újnak? Ha nem használjuk, akkor haszontalan, ha nem éljük, akkor élettelen, ha nem váltjuk valóra, akkor valótlan az a hit.

Mire hív akkor ez az ige? Arra, hogy az igének ne csupán hallgatói legyünk, hanem cselekvői is! Arra, hogy öltözzük fel az új embert és legyünk krisztusi identitásunk szerint önazonosak! Arra, hogyha Isten kertjébe lettünk ültetve, akkor belőle növekedjünk és kezdjünk el jó gyümölcsöt hozni! Hány éve hallgatjuk Isten igéjét? Hány éve halljuk az ő hívó szavát, a hitre hívás hangjait?! De mit eredményezett ez az életedben?

Nem az alapján üdvözülünk, hogy mit teszünk, hanem, hogy

Jézus Krisztus mit tett értünk, hogy megváltott és megszabadított bennünket az örök életre. Ha ezt hiszed, akkor örök életed van. De ha ezt nem éled, akkor elhal a hited! Akkor erőtlenné válsz, akkor folyton vissza-visszalopakodik az a régi élet, amiből megváltott minket Jézusunk! Ne csak szóval, ne csak gondolatlanul, hanem cselekvő szeretettel imádjuk Istent és szolgáljuk az embertársainkat!

Járj ma is nyitott szemmel és nyitott szívvel: "Mit akarsz Úram, hogy cselekedjek?" Mutasd meg, hogy hogyan imádjalak ma téged és hogyan szeressem a mellettem levőket! Ámen

Korsós Tamás

MIÉRT LETT, JÖTT EL KÖZÉNK?

„Az Ige testté lett, közöttünk lakott, és láttuk az ő dicsőségét, mint az Atya egyszülöttjének dicsőségét, telve kegyelemmel és igazsággal.” János evangéliuma 1,14

Van egy hatalmas dilemma az emberrel kapcsolatban. Isten egészen egyértelműen kijelentette az Ő Igéjében, hogyha az ember eszik arról a fáról, amire azt parancsolta az Úr, hogy ne egyen, akkor meg kell halnia, mi pedig ettünk arról a fáról, bűnbe estünk. Jogosan és igazságosan meg kell halnunk, mert nem engedelmessked(t)ünk Istennek és nem aszerint él(t)ünk, amit Ő jónak mond. Emellett viszont mennyei Atyánk Ő, aki nem akarja a bűnös halálát, hanem kegyelmesen meg szeretne bocsátani, azt szeretné, ha élnénk, úgy igazán. Ha elengedi az ítéletet, akkor nem igazságos, ha pedig kitölti ránk az Ő igazságát, akkor hol van az Ő kegyelme és szeretete? Micsoda feszültség ez!

Mi, emberek szeretünk e kettő között hol ide, hol oda csapódni. Ha másról van szó, aki megbántott bennünket, vagy megkárosított, akkor követeljük a könyörtelen igazságot, ha viszont rólunk van szó, akkor szeretnénk a kegyességet, a megbocsátást, a szeretetteljes elengedést. Milyen jó, hogy nem a mi kezünkben van az emberiség feletti ítélet, hanem a mi Mennyei Atyánkéban.

A mi Urunk ugyanis nem enged az Ő kegyelmes szeretetéből, de nem enged az Ő tiszta és szent igazságából sem. Akkor mégis hogyan tekint ránk? Ő is váltakozva, hol ide, hol oda csapong e kettő között, ahogyan mi tesszük? Semmiképpen sem. Ehelyett inkább megteszi, ami nekünk eszünkbe sem jutna: Szeretetéből emberré lesz, az Ő akarata, az Ő indulata, az Ő szava és üzenete testet ölt Jézus Krisztusban, mégpedig azért, hogy a bűneink miatti jogos ítéletet magára vegye, mint

ember, és elhordozza, mint az Atya egyszülöttje, vagyis Isten.

Jézus Krisztusunk azért született meg karácsonykor – aminek üzenetére készülünk bűnbánattal és böjttel adventben is –, hogy Isten igazságának és szentségének jogos következményét, a mi bűneink büntetését magára vegye és elhordozza azt egészen a kereszt szörnyű testi és lelki ítéletéig. Mindezt azért, hogy nekünk ne kelljen ebben a kárhozatban maradnunk, hanem ezt hittel megragadva bocsánatot és kegyelmet nyerjünk. Az Ige így lett testté, telve egyszerre kegyelemmel és igazsággal.

Az idei adventben keressük Isten igazságát és kegyelmét ott a kereszten, mert csak ennek dicsőséges fényében láthatjuk meg igazán, hogy karácsony – mikor ez a váltság elkezdődött – miért ünnep, és miért az öröm forrása számunkra!

Korsós Tamás

ADY ENDRE: Karácsony – Harang csendül...

Harang csendül,
Ének zendül,
Messze zsong a hálaének
Az én kedves kis falumban
Karácsonykor
Magába száll minden lélek.
Minden ember
Szeretettel
Borul földre imádkozni,
Az én kedves kis falumban
A Messiás
Boldogságot szokott hozni.
A templomba
Hosszú sorba'
Indulnak el ifjak, vének,
Az én kedves kis falumban
Hálát adnak
A magasság Istenének.
Mintha itt lenn
A nagy Isten
Szent kegyelme súgna, szállna,

Az én kedves kis falumban
Minden szívben
Csak szeretet lakik máma.

Bántja lelkem a nagy város
Durva zaja,
De jó volna ünnepelni
Odahaza.
De jó volna tiszta szívből
– Úgy mint régen –
Fohászzkodni,
De jó volna megnyugodni.
De jó volna, mindent,
Elfeledni,
De jó volna játszadozó
Gyermek lenni.
Igaz hittel, gyermek szívvel
A világgal
Kibékülni,
Szeretemben üdvözülni.

Ha ez a szép rege
Igaz hitté válna,
Óh, de nagy boldogság
Szállna a világra.
Ez a gyarló ember
Ember lenne újra,
Talizmánja lenne
A szomorú útra.
Golgota nem volna
Ez a földi élet,
Egy erő hatná át
A nagy mindenséget.
Nem volna más vallás,
Nem volna csak ennyi:
Imádni az Istent
És egymást szeretni...
Karácsonyi rege
Ha valóra válna,
Igazi boldogság
Szállna a világra.

A REFORMÁTUS EGYHÁZKÖZSÉG ÉS A SOLI DEO GLORIA KÖZÖSSÉG ESEMÉNY-NAPTÁRA ADVENTTŐL VIRÁGVASÁRNAPIG

December 5. 10 óra	Advent második vasárnap i istentisztelet az Erkel Ferenc Zeneiskola növendékeinek és tanárainak szolgálatával a Templomban
December 12. 10 óra	Advent harmadik vasárnap i istentisztelet a Templomban
December 12. 10 óra	Bp. Magyar Szentek Temploma, Betlehemi Láng átvétele, utána szeretetvendégség az SDG Közösségi Házban
December 19. 10 óra	Advent negyedik vasárnap i istentisztelet a Mollissima Női Kar szolgálatával a Templomban
December 22. 18 óra	Adventi bűnbánati istentisztelet SDG Közösségi Ház
December 23. 7:30	Adventi bűnbánati reggeli istentisztelet SDG Közösségi Ház
December 24. 8,30	Cserkészek karácsonyi reggelije SDG Közösségi Ház
December 24. 15 óra	Gyermekkarácsony az SDG Közösségi Házban, ajándékozással
December 24. 18 óra	Szentesti istentisztelet a Templomban
December 25-26. 10 óra	Karácsonyi úrvacsorás, ünnepi istentisztelet a Templomban
December 31. 18 óra	Óévi hálaadó istentisztelet a Templomban
Január 1. 10 óra	Újévi úrvacsorás, ünnepi istentisztelet a Templomban
Január 1. 11:30	Újévi köszöntés SDG Közösségi Ház
Január 16. 10 óra	Évkezdő ünnepi istentisztelet SDG Közösségi Ház
Január 16. 11,15	Nyilvános Egyházközségi Közgyűlés SDG Közösségi Ház
Január 16. 13 óra	Évkezdő gyülekezeti ebéd SDG Közösségi Ház
Január 20. 18 óra	Az egyetemes imahét ünnepi istentisztelete és szeretetvendégség SDG Közösségi Ház
Január 22. 19 óra	Erdélyiek farsangi bálja SDG Közösségi Ház
Február 26. 16 óra	A cserkészek farsangi bálja SDG Közösségi Ház
Március 2. 18 óra	Hamvazószerdai ökumenikus bűnbánati istentisztelet SDG Közösségi Ház

A Református templomban minden vasárnap 10 órakor istentiszteletet tartunk,
s azzal egy időben gyermek-istentiszteletet is.

A Soli Deo Gloria Közösségi Házban minden csütörtökön 7:30-kor 15 perces hétközi áhítatot tartunk.

A Soli Deo Gloria Közösségi Házban minden szerdán 18:00-kor bibliaórát tartunk.

A fenti istentiszteletekre, rendezvényekre, programokra minden érdeklődőt nagy szeretettel várunk!

IMPRESSZUM

SOLI DEO GLORIA – evangéliumi, közéleti folyóirat. Ingyenes, időszaki kiadvány

Kiadó: SDG Közösség • Főszerkesztő: Dr. Szilvay Balázs

Szerkesztőbizottság: Csobolyó Katalin, Dr. Bóna Balázs, Kun László, Veres Enikő

Készült: az Ex-Kop Nyomdaipari Bt. gondozásában • Példányszám: 800

Cikkek leadása: folyamatosan, a szilvay.balazs@freemail.hu e-mail címen

Honlap: www.dunavarsanyireformatusok.hu • Facebook: Dunavarsányi Reformátusok